

Nyílt online kurzusok tanulságai a szervezés és a motiváció tekintetében

A PTE FEEK 2013-ban induló tehetséggondozási programja keretében, más projektekkal együtt, két ingyenes, nyílt bevezető kurzust indított elektronikus formában, elsősorban érdeklődő középiskolásoknak és külsős résztvevőknek. A koncepció szerint a kurzusok a karon folyó képzések egy-egy bevezető tantárgyának tananyagát fedik le, és megfelelő tanulói aktivitás, illetve az adott követelmények teljesítése esetén teljes értékű egyetemi kurzusként ismertethetők el a kar képzéseiben. Ez a projekt, amelyet a tervek szerint továbbiak követnek majd, egy korai építőeleme nemcsak a kar, hanem az egyetem e-learning stratégiája megvalósításának, alulról jövő kezdeményezés formájában. A kar számára ez az első MOOC-hoz némiképp hasonló képzési elem, amely magán hordozza a kísérleti törekvések minden vonását, beleértve azok gyermekbetegségeit is. A két kurzus vizsgálata (elsősorban a tevékenységi naplók, illetve a kurzusokhoz tartozó dokumentumok elemzése révén) esettanulmányként jelentős tanulságokkal szolgált, elsősorban azok számára, akik a távtanulásról, illetve az elektronikus tanulásgámogatásról konzervatív nézeteket vallanak, illetve a tanár, az oktató hagyományos szerepének újraértékelésével kapcsolatban bizonytalanok. A kurzusokban ugyanis a nagyfokú tanulói önállóság biztosítása mellett viszonylag alacsony arányú oktatói támogatással dolgoztunk, ami a jelen helyzetben – bár bizonyos keretek között kétségtelenül működőképes volt – nem bizonyult ideális megoldásnak. A mostani lebonyolítás, összevetve a nemzetközi MOOC-kurzusokkal, újra meg újra felveti a nyílt online kurzusok külső és belső motivációs tényezőinek kérdéseit, különös tekintettel az elektronikus környezet kialakításának aktivitást támogató jellegére, mind műszaki, mind humán értelemben.

1 Nyílt online képzés: automatizált és/vagy tutorált?

Karunkon először a 2011-es évben fogalmazódott meg a nyílt online kurzusok meghirdetésének terve, elsősorban olyan résztvevőknek, akik jelenleg nem a kar hallgatói, hanem külsős szereplők a kar képzéseiben: akik, függetlenül a diplomaszerzéstől, bizonyos témákban rugalmas szervezésű felnőttképzésben kívánnak részt venni; volt hallgatóink, akik meglévő képzettségüket szeretnék kiegészíteni; valamint mindazok, akikre leendő hallgatóként számítunk képzéseinken.

A tervek szerint a kurzusok egyben képzéseink bizonyos elemeit is jelentik, és adott módon elismertethetők a kar megfelelő egyetemi képzéseiben. Azonban a feltételek abban az időben még nem voltak elégségesek a karon az ilyen jellegű kurzusok indítására. Nem annyira a műszaki, mint a tartalmi és humán alapok hiányoztak: a meglévő oktatási keretrendszereket és felületeket kevés kivétellel változó jellegű és minőségű digitális források gyűjtő-, illetve elérhetőségi helyeként használtuk. Mind az oktató kollégák, mind a hallgatók felkészültsége és elvárásai ehhez a helyzethez igazodott, mindamelllett, hogy a hallgatók részéről évek óta erős igény mutatkozott az elektronikus tanulástámogatás kiterjesztésére részben a képzések komplex elektronikus tananyagokkal való teljes lefedésére, részben pedig az elektronikus tanulástámogatás kialakításának a modern távoktatáshoz való közelítésére. 2013-ban érkezett el annak az ideje, hogy az addig kevésbé szervezeten és szisztematikusan folyó fejlesztéseket összehangoljuk, és az oktatói képzéseket az IKT-kompetenciák fejlesztése mellett kurzustervezési és érzékenyítő, szemléletformáló jellegű felkészítéssel is kiegészítsük. Ennek keretében tanfolyami jellegű, valamint személyes-konzultatív képzéseket indítottunk kollégáink számára, beépítettük képzéseinkbe a hallgatók felkészítését az online felületek használatára, valamint megkezdtük a tananyagfejlesztés alulról felfelé építkező megszervezését, amelynek keretében a pilot szakasz után 2014-ben felmenő rendszerben kerül sor az egyes képzésekhez kötődő tananyagfejlesztésekre. Elkészült tananyagainkat természetesen igyekeztünk alkalmassá tenni a távoli tanulásra, nemcsak a jelenlegi hallgatók hatékony támogatása érdekében, hanem azért is, hogy alapjául szolgálhassanak azoknak a rövid ciklusú nyílt online kurzusoknak, amelyek a fent jelzett módon kaput nyitnak a külsős résztvevőknek karunk képzései felé. Az első ilyen kurzusaink: a Munkaerő-piaci ismeretek és a Pénzügyi alapismeretek 2013 novemberében indultak, és 2014. január 20-án zárultak le. Ezek szervezésükben és a színtérenként használt elektronikus felület jellegét illetően hasonlatosak a napjainkban egyre nagyobb figyelmet kapó MOOC-kurzusokhoz, lebonyolításukat tekintve azonban sokkal inkább a távtanulás kezdeti és középső időszakaira jellemző, a magányos tanulóra építő, automatizált tanfolyamokat mintázták (Sumner, 2000).

Témájában a két kurzus egyfelől igazodott képzéseinkhez, amennyiben bevezető tanulmányok részét képezték, másfelől szándékaink szerint a tartalmazott ismeretek praktikus és széles körben, azonnal hasznosítható jellege szerint a célcsoport – reménybeli hallgatóink – körében vonzó lehetőséget jelentettek az önképzés megkezdésére. Mindkét kurzus a kompakt, az egyik

esetben egy, a másikban két részletben publikált tananyag köré épült, amelyek interaktív, automatikus értékelésű önellenőrző kérdéseket tartalmaztak minden tanegység vagy „lecke” végén. Ezen tartalmak tanulmányozására, elsajátítására a résztvevőknek bő két hónap állt rendelkezésükre, amelynek során az első hónap után lehetőségük nyílt teljesíteni a kurzusok záró értékelő tesztjét; erre több mint egy teljes hónapnyi idejük volt. A kurzusokat fórum, tanulói útmutató, valamint tutori és szervezői elérhetőségek egészítették ki, azonban alapvetően a résztvevők önálló időbeosztására és kialakult tanulási szokásaira építettük a folyamatot. A színteret tekintve a kurzusok egy külön erre a célra kialakított Moodle felületen (<http://efeek.pte.hu>) folytak; a résztvevők jelentkezési szándékukat a felületen való önregisztrációval fejezhették ki, amely azonban nekik nem jelentett semmilyen konkrét elkötelezettséget. A nyílt kurzusok nem jártak anyagi ráfordítással sem a jelentkezők számára, s csupán egyetlen feltételnek kellett megfelelniük: hogy a keretrendszerben valós adatokkal regisztrálnak. Amennyiben a kurzusok záró értékelő tesztjeit adott szint (60%) felett teljesítették (amelyre a rendelkezésre álló idő alatt három lehetőségük volt, egyenként 45 perces időkorláttal), a kurzus teljesítettnek minősült, s a résztvevő ennek dokumentálására a kar által kiállított igazolást kapott. A kurzusokat a kar felvételi toborzása során hirdettük meg, elsősorban online felületeken – a kari honlapon, a kar Facebook-felületén, valamint egyéb színtereken –, illetve a kar nyílt napjain és a beiskolázási időszakban lebonyolított iskolalátogatások során, és az offline sajtóban biztosított kari toborzó hirdetésekben. Ezzel az eljárással reméltünk elérni több, a kar számára jelentős célcsoportot: középiskolai tanulókat éppúgy, mint képzési területeink iránt érdeklődő felnőtteket, valamint volt vagy jelenlegi hallgatóinkat, akik képzésük folytatásában, kiegészítésében gondolkodnak.

A fentiekből látható, hogy a kurzusok erőteljes automatizálással és meglehetősen visszafogott humán támogatással valósultak meg. A támogatás inkább reaktív, mint proaktív jellegű volt: a kurzus, illetve a tananyag gondos kialakításával lehetőséget kívántunk adni a minél önállóbb és rugalmasabb tanulási folyamatok megvalósítására. Ez azonban a célcsoportnak csak adott szegmensében tűnt működőképesnek; a jelentkezők motiválása aktivitási adataik és azok összesítése szerint változatlanul teljesítendő feladat, amely kurzusaink további fejlesztésére ösztönöz bennünket.

2 Érdeklődők és résztvevők

A két kurzusra összesen 67 érdeklődő regisztrált; érdekes, hogy szinte mindannyian minkét képzésre „jelentkeztek”. Ez a jelenség a képzések teljesítésében is megnyilvánult: a teljesítők többnyire mindkét kurzust lezárták. A jelentkezők közül egyetlenegy adott meg látványosan nem valós adatokat; ő a későbbiekben sem bizonyult aktív résztvevőnek semmiféle értelemben. A keretrendszerben megadott adatok közül jelen esetben a nevek és a hozzájuk kapcsolódó elektronikus elérhetőség, valamint a megadott földrajzi helyek bírnak jelentőséggel (ezek azok, amelyeket minimumfeltételként minden résztvevőnek ki kellett töltenie, a választott felhasználónévvel és jelszóval együtt). Ezek alapján a jelentkezők legnagyobb, egy helyhez köthető csoportja pécsi (28%), 19% a környékbeli településekről kapcsolódott be. Ugyanakkor 41%-uk az ország távolabbi pontjain él, a legváltozatosabb méretű településeken, Budapesttől a kis falvakig, néhányan pedig határon túli településeken, illetve külföldön (összesen 7%).

A jelentkezők névsorát összevetve a kar hallgatói névsoraival, kitűnt, hogy a kurzusok ötlete jelenlegi vagy végzett hallgatóink körében volt a legnépszerűbb: ők tették ki a regisztráltak 36%-át (közülük is a legtöbben andragógushallgatók, néhányan több képzésünkön is részt vettek). A csak volt és biztosan nem jelenlegi hallgatók aránya ezek között több mint 50%. Ugyanakkor ez az arány nem köszönt vissza a képzéseket teljesítők között, amely társaság egyrészt igen kis létszáma (9, illetve 7 fő), másrészt összetétele miatt egészen más jellemzőket mutat, mint a regisztrálók, vagy mint a kurzus során bármilyen szempontból aktívak csoportja. Néhány résztvevő kapcsolódása a karhoz közvetett volt (például volt hallgatóink olyan családtagjaié, akik azelőtt nem vettek részt a karhoz kötődő semmilyen képzésben).

A jelentkezések nem tartalmaztak életkori adatokat, ellenben az érdeklődők a regisztráció során viszonylag nagy számban töltötték ki teljesen a profiljukat, amelyhez fénykép is társult. A fotók alapján valószínűsíthető, hogy az adatokat megadókat nagyjából fele-fele arányban középiskolás korúak és idősebbek. A képzést teljesítők között, amely esetekben ez tudható volt, minden résztvevő idősebb a középiskolás korosztálynál.

Ez a jelentkezői megoszlás leginkább azt jelzi, hogy a kar által használt információs csatornák működőképesek, alkalmasak arra, hogy elérjük a tervezett célcsoportokat, azonban az online kurzusok iránti érdeklődést inkább az idősebb korosztályokban sikerült kiváltanunk, illetve fenntartanunk. Az aktivitási, tevékenységi adatok pedig arra mutatnak, hogy a jövőben a

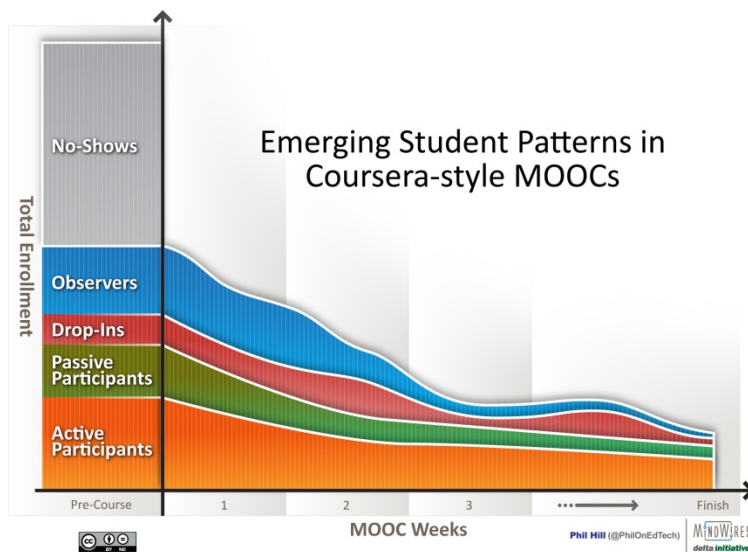
kurzusok struktúrájának kialakításában, valamint lebonyolításukban egyfelől differenciáltabb, másfelől kezdeményezőbb megközelítésre van szükség.

3 Résztvevői aktivitás

A jelentkezők populációja a keretrendszer-felület tevékenység-jelentéseinek vizsgálata és összevetése nyomán több markánsan elkülöníthető csoportra osztható, amelyeknek csak egyike a kurzusokban végig aktív, azokat ténylegesen teljesítőké. A jelentésekből a belépések száma és időtartama, az egyes kurzuselemek megtekintéseinek száma, időtartama és megoszlása, valamint kiemelten a záró értékelési tesztekben való tevékenykedés (a próbálkozások száma, időtartama, időbeli megoszlása, valamint a párhuzamosan folytatott egyéb kurzustevékenységek) került vizsgálat alá. Az ezek alapján körülhatárolható csoportok elválasztásának sémáját Phil Hillnek a MOOC-kurzusok populáció-megoszlására vonatkozó leírása adta (Hill, 2013a; 2013b). Hill két írásában az online viselkedés alapján öt fő tanulói mintát különít el, amelyek ugyan a MOOC-ok elvi és praktikus megvalósítási folyamatai között jellemzőek, ám több közülük nagy vonalakban megtalálható a bevonódási és teljesítési körülményeiket tekintve hasonló más képzésekben, így a PTE FEEK nyílt online kurzusain is.

Hill mintáit a *No-Shows* (szabad fordításban: nem mutatkozók vagy nem mutatók), az *Observers* (megfigyelők), a *Drop-Ins* (beesők vagy beejtegetők), a *Passive Participants* (passzív résztvevők) és az *Active Participants* (aktív résztvevők) elnevezésekkel határozta meg. A nem mutatkozók egyébként legnagyobb létszámú csoportja azoké, akik ugyan regisztrálnak a rendszerben, egy-egy adott kurzusra, de utána annak egész képzési ciklusa alatt egyetlenegyszer sem jelentkeznek be a felületre. A megfigyelők bejelentkeznek ugyan, egy részük többször is, ám a beágyazott kvízek kivételével nem végeznek el semmiféle feladatot, nem mutatnak aktivitást a kurzusban. A beejtegetők csak bizonyos, általuk kiválasztott témákban vagy tevékenységekben aktívak, nem teljesítik az egész kurzust. A passzív résztvevők tartalomtárként tekintenek a kurzusra: akár minden rendelkezésre álló tartalmat lelkiismeretesen tanulmányoznak, ám az értékelő feladatokat nem teljesítik. Egyedül az aktív résztvevők azok, akik minden rendelkezésre álló tevékenységet kiaknáznak, teljesítik általában a feladatok többségét, az értékelő feladatokat pedig mind. Ez az a csoport, amelyre mint elkötelezett, motivált bázisra számíthat egy nyílt online kurzus, különösen ha az csoportokra és többoldalú

online kommunikációra épít; de ez az is, amelynek az aránya, bár a második legnagyobb, messze elmarad a nem mutatkozók másik végletének mindenkori létszámától.



1. ábra: Hill tanulói mintái (Hill, 2013a)

A PTE FEEK nyílt online kurzusain jól látható a nem mutatkozók és a megfigyelők (ugyan kissé más értelemben vett) csoportja; a kurzus jellegéből fakadóan azonban a bejegetetők és a passzív résztvevők összemosódnak, míg az aktív résztvevők megfelelő változata szintén markánsan elkülönül. A tartalomelemek és végezhető tevékenységek mentén a következő szempontok szerint osztályozhatók a bejelentkezett résztvevők:

- bejelentkezések száma a felületre, illetve a kurzusokba;
- a kurzusfelület megtekintése
- a tananyagtartalmak megtekintése kurzusonként
- a fórumok megtekintése kurzusonként
- fórum-hozzászólások
- üzenetek az oktató-tutoroknak

- az értékelő tesztek megtekintése
- próbálkozások az értékelő tesztekkel
- párhuzamos tevékenységek.

A fentiek szerint a nem mutatkozók aránya 28%, ami lényegesen alacsonyabb, mint Hill leírása szerint a MOOC-kurzusokban általában. Ez azonban semmiféle összefüggésben nem áll a kurzusok kialakításának és lebonyolításának minőségével, hiszen ezek a felhasználók egyetlenegyszer sem jelentkeztek be a felületre, tehát valójában nem is tudják, mit találnak ott. Az alacsonyabb arány a jelen esetben legfeljebb azt jelezheti, hogy – talán a hasonló hazai lehetőségek viszonylag szűk köre miatt – a jelentkezők kezdeti érdeklődése egy árnyalattal magasabb, mint a tágabb lehetőségeket felvonultató nemzetközi terepen.

A megfigyelők aktivitása, némiképp a Hill leírásától eltérő módon, a felület egyszer vagy maximum néhányszor elvégzett áttekintése, amelynek során az értékelő teszteket már nem nézik meg, a tananyagot is csak egyetlenegyszer, a képzési ciklusnak nagyjából az elején. Ez a csoport a jelen írásban tárgyalt kurzusokon kirívóan magas: a jelentkezők 57%-a esik bele. Természetesen a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg biztonsággal, hogy mi az oka ennek a magatartásnak, mint ahogy az sem, mivel lehetne ezt a csoportot bevonni az aktívak közé. Ám gyanítható, hogy az ingergazdagabb online környezet, számos tevékenységgel és sokféle, látványosan tagolt tartalommal, visszajelzéssel, valamint a kurzus lebonyolításában megkerülhetetlenül beépített kommunikatív igénnyel, pozitívan hathat a megfigyelőkre, néhányukat vagy akár többségüket kimozdítva a néma böngészés állapotából.

A megfigyelőkhöz képest a bejegetők és a passzív résztvevők összevonható csoportja ebben a környezetben inkább fokozati, mint minőségi különbséget jelent: egyfelől többször tanulmányozzák a kurzus tartalmait (jelen esetben a tananyagfile-okat, a kurzuscímkeket, a fórumokat, átlagosan 3-7 alkalommal tartalmanként), másfelől ők már a teszteket is megnézik, bár végül nem töltik ki őket. A fő eltérés, hogy nem csupán egyetlen vagy pár összegzett áttekintést végeznek, hanem bizonyos, jól meghatározható időpontokban vissza is térnek. Például amikor a fórumban új tutori vagy szervezői bejegyzés jelent meg, ezek az résztvevők, noha e-mailt kaptak a bejegyzésről, minden esetben ellátogattak a kurzusfelületre, és szemügyre vették a bejegyzést az eredeti helyén. Ilyen alkalmakkor újra tanulmányozták a kurzusanyagot is,

valamint a megjelent tesztek. Azonban nem szóltak hozzá a fórumhoz, és nem töltötték ki a tesztek. Olyan is akadt köztük, aki üzenetben kérte, hogy a tananyag más formátumban is rendelkezésre álljon. Amikor ez megtörtént, továbbra is visszatért a felületre az ott lévő tartalmak – köztük a más formátumban is letöltött tananyag – kurzusfelületen való tanulmányozására. Ők feltehetően szintén szívesen vették volna, ha a kurzusok kommunikációs szintérenként működnek, az ebben való kezdeményező közreműködést azonban nem vállalták. A teljes létszámhoz képest csupán egy nagyon vékony szeletet képviselnek: a Munkaerő-piaci ismeretek kurzusban 4%-ot, a Pénzügyi alapismeretek kurzusban pedig összesen egyetlen embert jelentenek.

Az utolsó, egyben legizgalmasabb tanulói minta az aktív résztvevőké. Ebben a két kurzusban ide tartoznak azok, akik a legtöbbet és a leghosszabban tanulmányozták a kurzustartalmakat, beleértve a tesztek, amelyeket végül sikeresen teljesítettek is. Ők ugyan első pillantásra szintén kevesen vannak: a Munkaerő-piaci ismeretek kurzuson 10% (7 résztvevő), a Pénzügyi alapismereteken pedig 13% (9 résztvevő), ám ha figyelembe vesszük a MOOC-kurzusokon általában szokásos teljesítési arányokat, látható, hogy a 10-13% sokkal inkább jó átlagos, mint alacsony teljesítmény. A felületen való összegzett tevékenység természetesen az aktív résztvevőknél a legsokoldalúbb és a leggazdagabb. A tartalmak tanulmányozása mindegyikük esetében 7 alkalom fölött volt tartalmanként, de az egyik kurzusnál egyiküknél előfordult 29 megnyitás is. Kivételt képeztek ez alól a fórumok, amelyeket ezek a résztvevők csak a kurzus kezdetén és a tutori bejegyzések megjelenésekor néztek meg, s amelyekhez ők sem szóltak hozzá. A tananyagok esetében egyedül náluk volt tapasztalható olyan rendszeresség, ami nem függött a kurzusban való egyéb történésektől (pl. fórumbejegyzésektől): mindannyian többször, adott időszakokban visszatértek, azonban egyikük sem az útmutatóban nem kötelezően javasolt heti átlag egy alkalommal (akadt ennél ritkább és jóval gyakoribb megtekintés is). Néhány időszakban azonban mindannyian megnyitották a tananyagokat: a kurzusok kezdetekor, aztán 3-5 napon belül újra, majd egy hosszabb szünet után változó gyakorisággal. A december végi, január eleji időszakban mind többször is visszatértek, aztán a teszt zárása előtti 2-3 napon utoljára (legalábbis azok, akik addigra nem végeztek a tesztekkel is). Ami az értékelő tesztekkel, kitöltés előtt mindannyian legalább egyszer megtekintették őket, jellemzően azok láthatóvá válásakor az első hónap végén, azonban ekkor még senki sem vállalkozott a kitöltésre. Az első próbálkozások a tesztek megjelenése utáni napon születtek; a következők a karácsony előtti

napokban, majd január első hetében, végül a képzés zárása előtti 2-3 napban. Mindannyian csak egy vagy két alkalommal töltötték ki a tesztet, a megadott három lehetőséget egyikük sem használta ki. A tesztek kitöltése átlagosan 22 percet vett igénybe, azaz a szükséges idő – még az esetleges technikai problémákat is figyelembe véve – jóval kevesebb volt, mint amennyi a rendelkezésükre állt. Figyelemre méltó, hogy míg a két kurzus tananyagait nagyjából kiegyensúlyozott arányban tanulmányozták a résztvevők (mind gyakoriság, mint időtartam szempontjából), addig a párhuzamos tevékenységekben jelentős eltérés mutatkozott. Mindkét kurzusnál voltak ugyan olyanok, akik a tesztkitöltés ideje alatt megnyitották a tananyagot is – ezt nem tiltottuk, és nem is akadályoztuk semmilyen eszközzel, főként mivel a kérdések kialakításának köszönhetően a válaszokat nem kereshették ki a tananyagokból –, a Munkaerőpiaci ismereteknél ezt csak két résztvevő tette meg, míg a Pénzügyi alapismereteknél a kitöltők több mint fele; volt, aki mindegyik próbálkozásánál. Ez nyilvánvalóan a kétféle kurzus tematikus és a tananyagok tartalmi eltéréseinek köszönhető.

Az egyéb tevékenységek, például az üzenetküldés egyetlen kivétellel csak erre a csoportra volt jellemző, azonban semmilyen tartalmi témájú üzenet sem érkezett: a résztvevők kizárólag a kurzus szervezésével kapcsolatos kérdéseket tettek fel, illetve a kurzusok lezárásakor többen kifejezték véleményüket azok lebonyolításával kapcsolatban¹ – átlagosan 2-3 üzenetben.

Jól látható, hogy az aktív résztvevők csoportja feltehetően önirányított tanulásra képes, céltudatos és belsőleg motivált tanulókból állt; ennek ellenére nem törekedtek különösebben az interaktív információcserére sem az oktatókkal, sem egymással. Emellett azonban mind az ő tevékenységük, mind a másik két, legalább minimális szintű aktivitást mutató csoport viselkedése jelentős tanulságokkal járt a kurzusok későbbi fejlesztésére és körük bővítésére nézvést.

4 Tanulságok

A bejegető - passzív résztvevő és az aktív résztvevő csoportok tevékenysége a nyílt online kurzusok kialakításának és lebonyolításának minimálisan a következő sajátosságaira mutatott rá:

¹ Ezek pozitív visszajelzések voltak; sajnos kritikai megjegyzéseket nem kaptak a szervezők és az oktatók sem.

- A kurzusfelület jóval többféle tevékenységre tartalmazott lehetőséget, mint amennyit a kurzus lebonyolításakor használtunk; ezek funkcionális kiaknázása a jövőben erősen ajánlatos.
- A résztvevők közül sokan igen hatékonyan szervezik a saját tanulási folyamatukat, azonban akik ezzel a képességgel nem vagy korlátozottan rendelkeznek, jól hasznosíthatnák a direkter irányítást és a tagoltabb időbeosztást.
- A hosszabb, egyben megjelenített tartalmak mellett vagy részben helyett a határozottan tagolt, figyelemfelkeltő, rövid idő alatt elsajátítható, learning snack jellegű elemekre is szükség lehet; ennek részben motiváló, részben értelmező, szemléltető jellege lehet.
- A tanulmányozásra alkalmas, illetve a tanulmányozásra és önellenőrzésre szolgáló tartalmak mellett elengedhetetlenek a tevékenység-központú elemek (tartalmak és feladatok) is, amelyek alkalmat adnak bizonyos témák megvitatására.
- A kurzusok lebonyolítói oldaláról kívánatos a kezdeményező hozzáállás, ami az egyes témák megvitatását és általában a kurzusfelületen történő többoldalú kommunikációt illeti; a színtér és felület biztosítása ehhez nem elegendő.

Az online kurzusok 2014-ben készülő következő ciklusában a tevékenységközpontú elemekre helyezzük a fejlesztés és a lebonyolítás hangsúlyát: összhangban mind a nemzetközi MOOC-kurzusokkal, mind az e-learning környezetek aktuális kialakítási jellegzetességeivel,² a résztvevők egyfelől időben és a tevékenységeket tekintve erősebben strukturált tanösvényekhez, másfelől az aktivitást ösztönző és jutalmazó értékelési rendszerhez jutnak majd hozzá.

Összességében elmondható, hogy bár a résztvevők jól kezelik a magányos távoli tanulás helyzetét, napjainkban már egyértelmű, hogy egyfelől a kurzusok nem automatizálhatók teljes mértékben, másfelől az online tanulás szervezése semmiképpen sem lehet digitális vagy virtuális tükörképe a frontális alapú jelenléti oktatásnak.

² Amelyeknek igen jellemző példáját mutatják pl. a Moodle keretrendszer újabb verzióiban alkalmazható badge-ek, azaz kitűzők, amelyek dokumentálják a tanuló számára a saját haladását.

Bibliográfia

Hill, Ph. (2013): Emerging student patterns in MOOCs: A (revised) graphical view. e-Literate blog, 2013. március 10. URL: <http://bit.ly/1c6AOzf> Hozzáférés ideje: 2013. december

Hill, Ph. (2013): Some validation of MOOC student patterns graphic. e-Literate blog, 2013. augusztus 30. URL: <http://bit.ly/1jpKLf7> Hozzáférés ideje: 2013. december

Mazoue, J. (2013): Five myths about MOOCs. Educause Review online, 2013, október 7. URL: <http://bit.ly/19hJ14m> Hozzáférés ideje: 2014. január

Phipps, R., Merisotis, J. (1999): What's the difference? A review of contemporary research on the effectiveness of distance learning in higher education. Institute for Higher Education Policy, Washington, D.C. URL: <http://1.usa.gov/1aMRA5x> Hozzáférés ideje: 2013. december

Sumner, J. (2000): Serving the System: A critical history of distance education. Open Learning, 15, 3. URL: <http://bit.ly/KKfPHe> Hozzáférés ideje: 2013. december

Elérhetőségek

Fodorné Dr. Tóth Krisztina
Egyetemi adjunktus
PTE FEEK Andragógia Intézet
ftoth.krisztina@feek.pte.hu